Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 103 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 31, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 31-го ТРАВНЯ 1997 р. Ч. 103 РІК CIV.

НАТО ПІДПИСАЛО З УКРАЇНОЮ ХАРТІЮ ПРО ҐАРАНТІЇ БЕЗПЕКИ

Сінтра, Портуґалія. — На своїй весняній сесії 29-го травня, перед тим як обговорити, які країни колишнього совєтського бльоку приймати до НАТО в першу чергу, Північно-атлантійський оборонний союз ухвалив нове домовлення з Україною, повідомили засоби масової інформації.

Ця хартія, підписана через два дні після укладення в Парижі договору між НАТО і Росією, закладає фундамент для тіснішого співробітництва у багатьох військових і політичних сферах і сигналізує про те, що альянс приділяє особливу увагу Києву у своїх плянах поширення.

„Це дуже важливий день для України", — сказав журналістам після підписання хартії міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко. В липні на вершинній зустрічі НАТО в Мадриді під цим домовленням мають формально поставити підписи Президент Леонід Кучма і лідери НАТО.

Хартія повинна зняти побоювання України в тому, що вона залишиться буферною зоною між НАТО та Росією і розрахована на поглиблення політичних та військових зв'язків. Документ у багатьох аспектах подібний на угоду між НАТО і Росією. Згідно з ним, Україна може консультуватися з НАТО, якщо виникне загроза її безпеці; відкрити постійне військове представництво в штабквартирі альянсу і проводити часті політичні переговори.

Міністер закордонних справ Портуґалії Ґама сказав, що домовлення про особливе партнерство підписується в той момент, коли Україна відіграє щораз більшу ролю в міжнародних справах.

На дальших переговорах про те, які країни прийняти в першу чергу до альянсу, міністри закордонних справ країн НАТО поділилися на дві групи, повідомило агентство Ассошіейтед Пресс. Згідно з анонімним представником НАТО, північні країни виступали за включення лише трьох нових членів — Польщі, Мадярщини і Чехії. Південні держави на чолі з Францією переконували, що треба прийняти також Словенію і Румунію. Як відомо, 11 держав заявили про своє бажання стати членами НАТО.

ЗСА виступає на мінімальне число нових членів, бо хоче, щоб до альянсу належали найбільш кваліфіковані країни. Вашінґтон також побоюється того, що НАТО не дасть ради із прийняттям занадто великого числа держав.

Але тим не менше НАТО вважає, що надання членства колишнім совєтським сателітам і колишнім республікам СССР є найкращим способом збереження довготривалого миру і безпеки в Европі.

Україну закликають до інтеґрації з Росією

Москва (УНІАР). — Тут 23-го травня підписа-но угоду про союз між Росією і Білоруссю. Президент Білорусі Александр Лукашенко на заключній пресовій конференції зазначив, що розраховує на такий же зустрічний крок від України.

Московські засоби масової інформації жваво обговорюють сенсаційну заяву про військовий союз між двома державами, "викликаний необхідністю захищатися від потенційного агресора".

Президент Білорусі запевнив, що збройний потенціял його держави цілком потужний і готовий на західньому напрямі, захищаючи себе, захищати і Росію.

О. Мороз подав до суду чергову заяву

Київ (УНІАР). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз подав до Київського міського суду заяву з проханням передчасно припинити депутатські уповноваження Павла Лазаренка, який не оформився на постійну працю в парляменті, а також голови Державної податкової адміністрації Миколи Азарова. Після обрання до Верховної Ради України П. Лазаренко залишався на посту голови Дніпропетровської Обласної Ради, а з 11-го липня 1996 року, згідно з указом Президента, займає пост прем'єр-міністра України. На цей пост його призначено після підписання Конституційного договору 8-го червня 1995 року.

Як сказано в заяві О. Мороза, П. Лазаренко "порушує вимоги щодо сумісництва". Керуючись статтями 78, 81, Конституції, 243-21 та 243-22 Цивільно-процесуального кодексу України, Олександер Мороз просить суд припинити дочасно депутатські уповноваження П. Лазаренка.

Це подання голова парляменту зробив на вимогу 41 депутата з п'ятьох парляментарних груп і фракцій.

Тим часом парляментаристи України висловили своє ставлення до рішення Конституційного суду щодо депутатів-сумісників і щодо депутатської присяги. На думку голови фракції "Рух за народ, за Україну" Вячеслава Чорновола, рішення Конституційного суду "це не юридичний, а політичний документ і сьогодні потрібно робити тлумачення на тлумачення". В. Чорновіл категорично не згоден з висновками суду щодо депутатської присяги. Він нагадав, що 56 депутатів від фракції комуністів, два від Прогресивної Соціялістичної Партії, а також депутати Володимир Алєксєєв, Іван Симоненко і Григорій Ричагов відмовилися присягнути на вірність Конституції України.

Українські парляментаристи від Криму протестують проти "Сі Бріз-97"

Київ (УНІАР). — Група депутатів Верховної Ради України, які представляють в українському парляменті Автономну Республіку Крим, в тому числі і перший заступник голови парляменту Олександер Ткаченко, розповсюдили серед депутатів звернення з протестом проти проведення спільних з НАТО військово-морських навчань біля Євпаторії під назвою "Сі Бріз-97".

У документі сказано, що в Криму склалися важкі політичні та економічні обставини, а Міністерство Оборони України плянує влітку цього року військові навчання поблизу курортів, де оздоровлюються діти та дорослі, що потерпіли від катастрофи на Чорнобильській АЕС. Крім того, пишуть депутати, у Севастополі та околицях мешкають військовослужбовці російської Чорноморської фльоти і громадяни України, звільнені з фльоти після її розподілу. Їхня непевдевлаштованість ще більше загострює ситуацію. Місцеві газети рясніють заголовками на зразок: "У Криму знову готуються до вуличних боїв", "Албанський варіянт для Криму" та інші й це відлякує курортників.

Депутати закликають Президента та Уряд України перенести військові навчання в іншу місцевість.

Звернення підписали українські парляментаристи Анатолій Раханський, Юрій Коген, Вадим Зачосов, Ольга Пшеничко, Юрій Шеренін, Олександер Бобриньов, Анатолій Юрковський, Наталія Штепа, Юрій Мірошниченко, Анатолій Дро-

(Закінчення на стор. 4)

Папа Іван Павло II відвідає Польщу

Ватикан. — Офіційні чинники папської столиці повідомили, що не зважаючи на свій не надто добрий стан здоров'я, Папа Іван Павло II відбуде заплянований ним сантиментальну подорож до Польщі.

Іван Павло II, який був одною із головних постатей під час переходу Польщі від комунізму до демократії, завжди з глибоким зворушенням говорить про свою батьківщину. Ставши Папою, він вже шість разів відвідував Польщу, але ці 11-денні відвідини країни його походження є особливо сантиментальними для нього особисто, коли він наближається, за його словами, до „заходу" свого життя. Папа Іван Павло II 18-го травня, закінчив 77 років.

Сантиментальну подорож Іван Павло II розпочне в суботу, 31-го травня, і перші кроки на рідній землі спрямує на цвинтар у Раковіцах до гробу своїх улюблені Татри та школу, де під час німецької окупації таємно студіював теологію. Перебуваючи в Польщі, він має в пляні відвідати Вроцлав, Познань, Краків, як і важливі місця Римо-Католицької Церкви — Ченстохову і Ґнєзно.

Одначе найбільш особисто сантиментальною частиною цієї подорожі будуть його відвідини Кракова, де у 1946 році його висвячено на священика та де він опісля був Архиєпископом аж до свого вибору на становище Папи Римського.

Приватну Службу Божу Папа Іван Павло II відправить у Вавельській катедрі, у цій самій каплиці, де 2-го листопада 1946 року він відправив свою першу після висвячення Службу Божу та присвятив її пам'яті своїх батьків і брата.

Майже половина молоді є безробітними

Київ. — Виступаючи на конгресі молоді, який відбувся 26-28-го травня, прем'єр-міністер Павло Лазаренко сказав, що біля половини молодих людей в Україні не мають праці і це є їхньою головною проблемою, повідомила 27-го травня УНІАР.

П. Лазаренко навів дані Кабінету Міністрів, згідно з якими 10 відс. молоді виробляють матеріяльні цінності, 30 відс. працюють в галузі посередницької діяльности, а 15 відс. займаються так званою „нереґляментованою" діяльністю. Решта — 45 відс. — за словами прем'єра, „не працюють, або займаються шахрайством".

Зазначивши, що розуміє молодь, бо сам має трьох дітей, П. Лазаренко сказав, що вирішення проблеми її зайнятости залежить від леґалізації економіки, яка наполовину в тіні через високі податки. Він запевнив, що Уряд робить все можливе для зменшення податкового тиску.

Конгрес „Молодь України — за соціяльний прогрес та злагоду в суспільстві" організувало Міністерство у Справах Сім'ї та Молоді (МССМ) згідно з урядовою програмою та дорученням Президента. За задумом організаторів, метою конгресу є сприяння консолідації молоді, залучення її до участи у житті держави та до подолання неґативних явищ у соціяльно-економічній сфері.

На конгресі у перший день виступив також Президент Леонід Кучма, який закликав молодь поповнювати урядові установи держави, зазначивши, що „недостатнє представництво молоді в органах управління не дає їм змоги реально впливати на ухвалення державних рішень і брати участь у їх здійсненні".

Президент також під-дав критиці працю МССМ, дії якого, на його думку, не відповідають сучасним потребам.

Управа НТШ-А відбула свої чергові наради

Ню Йорк (О. К.). — В середу, 21-го травня, Управа НТШ-А відбула свої останні перед літніми місяцями наради, на яких обговорено ряд актуальних справ та устійнено літні поїздки.

Нарадами проводив голова НТШ-А проф. Леонід Рудницький, який на початку привітав гостя з України, проф. Ігоря Безгона, заступника міністра культури і мистецтв України, що перебуває вже довший час на терені ЗСА.

В нарадах взяли участь члени Президії, які звітували про виконану працю. Зокрема проявили вони живу діяльність на відтинку зустрічей та контактів із різними науковими українськими і неукраїнськими установами. Голова звітував про участь у зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою у Вашінґтоні та відвідини з проф. Мирославом Лабунькою Збігнєва Бжезінського. Як декан УВУ, проф. Л. Рудницький виїжджає тепер на літні місяці до Мюнхену.

Д-р Лариса Залеська Онишкевич реферувала справу близької вже конференції в Урбані та участь у ній членів НТШ-А, як також різних видань. Обширно обговорено справу покажчика „Літературно-Наукового Вісника" і контакту з видавництвами.

Важливою темою нарад була дальша доля Енциклопедії Українознавства Діяспори і її томів присвячених українцям у ЗСА. Після довшої дискусії рішено восени скликати в тій справі окрему нараду з участю усіх заінтересованих, зокрема редакторів та представників відділів, що створилися до помочі в окремих місцевостях.

Роман Андрушків повідомив про виготовлення звідомлення до преси у справі впровадження на інтернет інформацій про бібліотеку НТШ-А.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

КРИМСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗНОВУ УСУВАЄ А. ДЕМИДЕНКА

СИМФЕРОПІЛЬ. — Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим знову ухвалили рішення про усунення Аркадія Демиденка з посту голови Ради Міністрів Криму. Депутати автономії звернулися до Президента України Леоніда Кучми з проханням погодитися на резиґнацію А. Демиденка, проти якої проголосувало 68 депутатів із 73-ох. Кримські парляментаристи скасували дві власні постанови, які Конституційний суд визнав незаконними. Депутати з правлячого бльоку досягли домовлень із Антикримінальною коаліцією, сімох членів якої було позбавлено депутатських уповноважень. Згоди досягнуто і щодо усунення А. Демиденка та призначення на його місце Анатолія Франчука.

ОСТАННЄ СЛОВО СКАЖУТЬ ПРЕЗИДЕНТИ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут відбулися переговори на рівні командувачів Військово-морських сил України та Чорноморської фльоти Росії. Телевізійна служба новин інформує, що сторони дійшли до згоди в питаннях розподілу кораблів. Проблему розташування кораблів обидвох фльот і питання статусу Севастополя на переговорах не порушувалися. Ці питання вирішуватимуться на рівні президентів України і Росії 30-го травня 1997 року.

ГРУПА "УКРАЇНА ПОЗА НАТО" ВИМАГАЄ ЗВІТУ

КИЇВ. — Група із 34-ох українських парляментаристів, які створили об'єднання "Україна поза НАТО", домагається звіту міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка та міністра оборони України Олександра Кузьмука. Парляментаристи із згаданої групи стверджують, що останнім часом Президент України, Рада національної безпеки і оборони, Міністерство Закордонних Справ, Міністерство Оборони "форсованим і таємним порядком здійснюють конкретні практичні кроки щодо становлення та закріплення відносин особливого партнерства із ЗСА та НАТО у військовій галузі". Переговори проводяться в умовах повної таємности, вищий законодавчий орган нічого не знає про зміст переговорів і політичних документів, які 30-го травня мають бути підписані міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком у Лісбоні. Такі дії, вважають депутати, суперечать Конституції й відстороняють Верховну Раду від процесу прийняття рішень з найважливіших зовнішньополітичних та військових питань.

ПІЛОТИ НЕ ОТРИМУЮТЬ ЗАРПЛАТНІ

КИЇВ. — Пілоти київського летовища "Жуляни" отримали зарплатню лише за лютий. Число полетів різко зменшено, пілоти вилітають лише 3-4 рази на місяць і втрачають професійний досвід. Оскільки страйкувати працівникам транспорту заборонено, профспілка може використати право відмовитися працювати через небезпеку летів. Летуєська профспілка переконана, що авіяпідприємство може стати прибутковим і тому вимагає від свого директора та керівництва "Авіялінії України" звіту про прибутки від чартерних полетів.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

КИЇВ. — Про підсумки першого засідання Міжвідомчої аналітично-консультативної ради з питань розвитку продуктивних сил і виробничих відносин при Кабінеті Міністрів України розповів на зустрічі з журналістами заступник голови ради, народний депутат України академік Ігор Юхновський. За його словами, рада покликана виробити стратеґію виходу економіки з кризи та виконання цієї стратеґії. Держава зможе вийти з кризи, якщо вона спиратиметься на власне виробництво, передусім на агропромисловий комплекс, індустрію будівельних матеріялів, металюрґійну індустрію, яка тісно пов'язана з видобувною промисловістю та машинобудуванням. Саме тут Україна має "дармовий елемент": родючу землю, корисні копалини, висококваліфікованих фахівців. При цьому не виключається й можливість використання чужоземних інвестицій цільового характеру. Міжвідомча рада, за словами академіка, ставить чотири основні мети: наздоґнати Европу за ефективністю виробництва; довести рівень української зарплатні до рівня зарплатні в Европі; впровадити нормативізацію виробництва у державі; наповнювати внутрішній ринок товарами місцевого виробництва хоча б на 70 відсотків.

ЗАГРОЗА ЕНЕРҐЕТИЧНОЇ КРИЗИ

КИЇВ. — Другий з'їзд профспілки українських працівників атомної енергетики та промисловости ухвалив звернення до Президента України Леоніда Кучми. У зверненні сказано, що для запобігання енергетичної кризи необхідно негайно здійснити реструктуризацію управління паливно-енергетичним комплексом. У звіті про працю Центрального комітету Атомпрофспілки за період від 23-го січня 1992 року сказано, що Центральний комітет профспілки не завжди адекватно реагував на політику влади, не завжди міг захистити працю та вирішити проблему платні. Проте працю його делегати визнали задовільною. З'їзд ухвалив статут, обрав новий склад Ревізійної комісії та Центрального комітету Атомпрофспілки, а також визначив пріоритетні напрями діяльности на наступний рік.

ДОПОМОГА СИРОТАМ

ЛУГАНСЬКЕ. — Тут відбулася презентація благодійного фонду "Підліток". Мета Фонду — допомога сиротам, дітям-інвалідам, матерям-одиночкам та багатодітним родинам. У Міжнародний день захисту дітей 1-го червня фонд плянує провести благодійну акцію під девізом "Дайте можливість дитинству визріти в дітях". Цього ж дня у приміщенні обласної філармонії відбудеться благодійний концерт, прихід з якого буде спрямовано на допомогу дітям-сиротам та дітям-інвалідам. Фонд "Підліток" уже розпочав збір речей та продуктів для цієї мети.

ТЕАТР ІМ. ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ ПОДОРОЖУЄ ПО ЗСА

Чикаго (А. Гороховський). — Поруч з П'ятим міжнародним терміналом чикагського летовища О'Гер весняний вітер колише встановлені на високих щоглах прапори країн, що користуються послугами цього летовища, одного з найбільших у світі. І серед них гордо і величаво майорить жовто-блакитний прапор незалежної України.

А тим часом, точно за встановленим розкладом, здійснив посадку літак, яким прибула на ґастролі до Америки група акторів уславленого Львівського Драматичного Театру ім. Марії Заньковецької, на чолі з народним артистом України, лавреатом нагороди ім. Тараса Шевченка, художнім керівником творчого колективу Федором Стригуном.

В імені громади дорогих гостей тепло привітала Катерина Немира, яка очолює мистецький центр „Світлиця" в Клівленді і веде радіопередачі, призначені для української громади. Окрім всього, ця енергійна, ініціятивна жінка доклала чимало зусиль, щоб здійснилася ґастрольна поїздка заньківчан до Америки, в якій вони досі не були.

З летовища автомобілі попрямували до українського села в Чикаго. Тут розташовані церкви, школи, банки, магазини, книгарні, а також ресторан „Старий Львів", про який я мав нагоду розповідати читачам газети.

Ірина Наконечна, господарка цього ресторану, що славиться своєю кухнею, особливо українськими стравами, все зробила, щоб її земляки могли відпочити з дороги і смачно повечеряти. Ф. Стригун сказав мені, що в тому ресторані він почуває себе, як вдома.

Наступного дня актори, а їх приїхало 22 осіб, знайомилися з Чикаго. Вони побували в центрі міста, забудованого хмародерами, серед яких знаходиться і найвищий у світі будинок, любувалися озером Мишиґен, оригінальним фонтаном та іншими визначними місцями. Однак думками були там, де незабаром мали виступати.

До початку вистави я мав можливість побувати за кулісами і, відверто кажучи, сподівався побачити схвильованих акторів, адже їм незабаром треба було вийти на сцену, на яку були звернуті погляди біля тисячі глядачів. Однак всі учасники виста-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

У КІНШАСІ, СТОЛИЦІ КОНҐО, в середу, 28-го травня, не зважаючи на заборону, опозиція хотіла провести заплянований протестаційний марш вулицями міста. Приблизно 150 осіб започаткували марш до будинку керівника опозиції Етієна Тшісекеді, до них приєднувались по дорозі, що збільшило кількість маршуючих до приблизно 800 осіб. Одначе до місця свого призначення вони не дійшли, бо вояки арештовуючи та побиваючи багатьох демонстрантів, інших розігнали пострілами в повітря. Через таку малу участь у заплянований мирній демонстрації можна уважати, що опозиція не є такою загрозливою для самопризначеного нового конґолезького президента Лаврента Кабілі, як припускалось.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 28-ГО ТРАВНЯ, переслідувана тютюнова індустрія зазнала ще одного удару, коли Федеральна комісія торгівлі звинуватила тютюнову фірму Р. Джей Рейнолдс у незаконному використанні реклям Джо Верблюда, для заохоти паління цигарет підлітками. Державна аґенція стверджує, що згадана фірма переступила державний закон справедливих торговельних практик, уживаючи рекляму відомої дітворі фантастичної постаті Джо Верблюда з виробами, законом забороненими продавати дітям і підліткам. Це вперше таке оскарження спрямовано в сторону тютюнової індустрії, на котре, твердять державні власті, вони мають докази таки з документів внутрішньої кореспонденції згаданої фірми.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Новий рівень американсько-російських відносин

Черговий етап переговорів між ЗСА і Росією про звичайні збройні сили в Европі завершився підписанням 27-го травня в Парижі угоди між Росією і НАТО. Ці домовлення стали потрібними з причини проведення Росією політики вимагання значних поступок у вигляді підвищення квот на ті звичайні види озброєння, які їй дозволено розташовувати у своїй европейській частині, тобто, до Уралу. Такі вимоги збільшують напруження в реґіоні та загрозу безпеці сусідніх держав, передусім України, бо однією з російських вимог є збільшення її військової флоти в Чорному морі.

Хоча Україна є однією з 30 держав-учасниць договору про звичайні озброєння, переговори велися без її участи і навіть без належних консультацій. Щоправда, по закінченні Б.Єльцин надіслав листа Л.Кучмі і запевнив, що на переговорах "інтереси України враховано" і що російські домовлення з НАТО служать зміцненню стабільности в Европі. Звучить добре, проте Росії не вдається приховати своїх справжніх намірів — впливати на Україну за допомогою НАТО.

У Москві 14-го травня, коли очолювані президентом ЗСА Биллом Клінтоном і президентом Росії Борисом Єльцином делеґації погоджували документи, підготовані у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі представниками 16-ох постійних членів альянсу, виявилися певні розбіжності в питаннях модернізації та розвитку тилової бази країн — нових членів НАТО. Не було згоди і щодо числа чужинецьких військ, які можуть бути розміщені в нових країнах альянсу на постійній основі: НАТО вважає, що від 5 до 20 відсотків загального числа військ, визначених договором, а Російська сторона вимагала, щоб не більше п'яти відсотків.

Домовитися було нелегко, бо Росія і далі протиставляє себе Европі, виступає проти поширення НАТО на схід, вимагає для себе особливих гарантій безпеки і права на участь у деяких рішеннях НАТО з питань безпеки. Та все ж документ під назвою "Основуючий Акт" підписано. Цю подію оцінюють як важливий крок на шляху до створення нової архітектури европейської безпеки.

На які конкретно поступки пішли обидві сторони, покищо ніхто не знає. Проте політичний коментатор американської телевізійної компанії Ей-Би-Сі Пітер Дженнінгс зазначив: "тепер можна майже точно сказати, що першими в НАТО буде, очевидно, прийнято Чехію, Мадярщину та Польщу". Дехто висловлював припущення, що Гавієр Соляна, можливо, пообіцяв не приймати покищо в НАТО країни Балтії, Словакію, Болгарію, Румунію і Україну.

Згідно з домовленнями, НАТО не пересуває на схід розподільчу лінію в Европі з її попередньої розподільчої лінії між НАТО і Варшавським договором".

Хоча згадані домовлення привітали канцлер Німеччини Гельмут Коль, прем'єр-міністер Великобританії Антоні Блейр та керівники інших европейських держав, деякі европейські коментатори називають підписаний у Парижі 27-го травня договір "мюнхенською змовою-97", тобто порівнюють із Мюнхенською угодою з 30-го вересня 1938 року про розчленування Чехо-Словаччини, підписану Англією, Францією, гітлерівською Німеччиною та Італією, очолюваною Муссоліні. На думку европейських політиків, відмова прийняти в НАТО хоча б одну з балтійських країн і можлива відмова зарезервувати в альянсі місце для України неґативно вплине на становлення демократії в зазначених державах і навіть може привести до поглинення їх Росією, яка виступає проти прийняття в НАТО держав, які раніше входили до СССР.

Українсько-НАТОвський документ про особливе партнерство все ж передбачається розглянути на зустрічі керівників держав-членів НАТО в Мадріді 8-9-го липня, на яку запрошено Л.Кучму.

Оскільки російська комуністична імперія досі була військово-політичним суперником НАТО, то підписання паризьких домовлень належить розглядати як закінчення холодної війни. Однак викликала деяку тривогу заява Б.Єльцина про зняття ядерних боєголовок з ракет, націлених на західні країни. Генерали НАТО заскочені і занепокоєні, оскільки ці боєголовки мали бути зняті вже раніше. Отже тепер важко проконтролювати, де ці боєголовки. Виникає загроза, що їх можуть викрасти або продати у треті країни, наприклад, в Іран або Ірак.

Іван Гвозда

КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ РОСІЇ

Голова Комітету безпеки Державної думи Російської Федерації В. Ілюхін зауважив у книзі „Концепція національної безпеки Росії в 1995 році", що, — беручи під увагу сучасну політичну і економічну ситуацію Російської Федерації, як також і стан її оборонної спроможности, геополітичне положення і дотеперішню дипломатичну діяльність, — треба ствердити, що Росії, мовляв, грозить небезпека. Він підкреслює, що національна безпека Росії є пов'язана із національним інтересом держави в цілому — включно із питанням духовного відродження і закріпленням державности, що її безпека вимагає спеціальних метод діяльности, відповідну силу державних середників. Інший автор В. Устінов, голова Комітету ґеополітики Державної думи, в цій публікації підкреслює, що Росії потрібно концептуального передумання стратегії, і введення в життя сильної політичної волі. Для Устінова найважливішим є недопустити до дальшого послаблення Росії і її розвалу. Далі він твердить, що, поскільки Росія є евроазійською країною, її геостратегічне положення повинно бути побудоване на базі різновагі її інтересів як в Европі, так і в Азії. Він теж повчає росіян, що національні інтереси Росії не можуть бути сумісними з інтересами поодиноких партій, суспільних груп чи рухів, бо, мовляв, пріоритети лібералізму не можуть стояти вище пріоритетів нації, як і псевдодемократичні цінності не повинні йти в розріз із правдивими інтересами громадян Росії.

Розробляли цей документ Радакційна колеґія і авторський колектив, разом 104 особи, що репрезентували академічну і військову еліту Росії, включно із архимандритом Феофаном. (До деякої міри ця група нагадує нам подібну групу, яку недавно назначив Президент Кучма як дорадче тіло у системі формування його закордонної політики). Студія поділена на п'ять розділів: національні інтереси Росії, національні пріоритети Російської федерації, загрози національній безпеці Російської федерації, військові сили (Росії) як гарант державної безпеки, соціяльний аспект безпеки (Росії).

Аналізуючи питання „національних інтересів Росії", автори роблять натяк на те, що, мовляв, антисовєтизм — відкрита ворожість найсильніших держав світу, довів до упадку Совєтського Союзу — державної системи, в якій перебувала і Росія. Цей антисовєтизм повинен бути знятий із порядку дня. Росія із її політичними, економічними, духовними, інтелектуальними і військовими потенціялами повинна б мати нагоду стати на „нові рейки". „Нові рейки", по яких „нова" Росія плянує їхати, мають вести до „нової" російської імперії, яка як партнер ЗСА, мала б грати „стабілізаторську" ролю у світовому контексті сил. Така „нова" роля Росії у світовому засязі мала б оправдати збереження Росією колишніх совєтських територій. Автори журяться, що великі індустріяльні держави в спеціяльно гострій формі продовжують змагатися за забезпечення своїх власних інтересів, за закріплення „перемоги в холодній війні", виходячи із заложення, що Росія є і на майбутнє потенційною воєнною небезпекою для Заходу.

Журить авторів і те, що недавні об'єктивні фактори позбавили Росію її колись вигідного геополітичного становища: „її випхано в північно-східній куток Евроазійського континенту, позбавлено її безпосередніх комунікацій із рештою Европи, Азії й Африки..., серйозно погіршилася в Росії ситуація доступу до відкритих морів..."

Концепціям національної ідеї і національному інтересові Росії автори книги присвячують чимало місця, підкреслюючи, що „Безпека Росії ...повинна базуватися на національній ідеї (державній ідеології) і випливаючій із неї системі національних інтересів. Дві найвищі пріоритетні ідеї: велич Росії (державна) і велич нації (національна, соціяльна). Ці дві ідеї повинні з'єднати націю на основі російської національної доктрини" — соборности, державности, соціяльної справедливости і всеіндського російського національного характеру. З книги Росія — Евроазія тут виступає як унікальна поява розвитку всього людства. Росія, будучи Великою державою, має, мовляв, свої державні інтереси, які можуть протистояти інтересам інших держав, що може довести до потреби їх обороняти, загарантувати безпеку країни.

В книзі подається теж дефініція російської патріотичної ідеї: „Патріотична ідея — це відчуття єдиної Батьківщини (Родини) — великої Росії, яка споювала суспільство, перетворювала многонаціональне населення на єдиний народ, витворювала умовини для національної гордженности..."

Ця студія, видимо, була подумана, як серйозний державний документ, в якому мала б бути вложена програма для забезпечення і розвитку Російської федерації. Одначе, як подібні совєтські документи, так і цей є наскрізь підшитий пропаґандою, історичним стереотипством, гіперболічний, навіть „поетичний"; правдоподібно, адресований у сторону чужинецького, що й досі якслід незорієнтованого в російських питаннях світу для спеціяльних політичних ефектів. Чого варте оце ствердження авторів: „Територія Росії як держави формувалася відмінно від країн Заходу, без спротиву її експансії збоку багатьох народів. Тому нові території включалися в склад імперії не як завоювання, а сприймалися народами в більшості доброзичливо"...

Якщо йдеться про інтереси Росії в політичній сфері, ця студія пригадує, що „Росія займає в світі центральну стратегічну позицію в Евроазії, яку можна порівняти з позицією Німеччини в Европі". Ця позиція дає Росії можливість створити економічну і військову силу, на підставі якої Росія може наносити удари у всіх напрямках. Не дивниця, що з-поміж головних пріоритетів зовнішньої політики Росії центральне місце займає Німеччина, як центр сили в Европі. Росія рівнож має „зформулювати" нову східньоазійську і тихоокеанську політику, хребтом якої має бути російсько-китайське партнерство як у реґіональному, так і в глобальному сенсі. Така політика повинна довести до створення однієї Корейської держави та підтвердити приналежність до Росії Курильських островів і Південного Сахаліну. В просторі СНД Росія добачує потребу спільного забезпечення колективної оборони, договорення в справі спільного економічного простору в рамках колишнього Совєтського Союзу, встановлення миру і спокою вздовж кавказького і південного кордонів Росії.

В книзі чималу увагу звертається і на питання російської меншини по колишніх республіках Совєтського Союзу. Щоб усунути по тих республіках, мовляв, „національну нетерпимість". Тому потрібно теперішні незалежні держави (колишні республіки) переформувати на федеративні держави, зокрема Україну, Грузію, Молдаву, Казахстан і інші. Тут з притиском сказано, що ці держави „...повинні зрозуміти, що лише на такій дорозі ці республіки зможуть гарантовано вижити як суверенні держави"(!). На випадок продовження дискримінування „російськомовного населення" по республіках, може наступити „...вибух вимог національної автономізації поодиноких округ, які не можуть не знайти підтримки в Росії". Сказати не можна вже ясніше! Росія, отже, буде втручати-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про десяту годину

Напевно більшість із наших поселенців після Другої світової війни та тих, що вже тут виростали, чули не один раз так широковідоме і постійно повтороване в радіо та телевізії нагадування у вечірніх годинах: „Це десята година, чи ви знаєте, де є ваші діти?", аж ця постійна пересторога часто нам докучала. Ледве, однак, чи багато із нас зауважило, що її в останніх роках вже не повторюють реґулярно і що поволі ми забули про неї, а поступово і про те, де є наші діти в тій годині. Тому, яке було моє здивування, як почула її знову вчора ввечорі на льокальному каналі, а з тим пригадала значення та зміст, що в останніх роках чомусь зовсім втратив на вартості й повазі.

Здається, що ця славна „десята година", як границя відсутности дітей шкільного віку дома, тепер вже довшу хвилю не обов'язує та мало хто її дотримується. Поширилася „свобода" обичаїв, відповідно до того поширилася байдужість батьків до поведінки неповнолітніх дітей, поширилося серед підлітків уживання алькоголю і наркотиків, а з тим усім зростає число злочинів і розпуста.

Ні, це не є згущена, чорна картина дійсности, а просто ще раз поставлення на папір добре усім нам відомих фактів, що їх маємо мало не щоденну нагоду реєструвати за допомогою масових засобів інформації.

Ось в останніх днях усіма можливими засобами, а найширше — при допомозі преси, коментується й розглядається з різних сторін великий злочин двох 15-літніх підлітків, що стався пізною ніччю у Центральному парку Ню Йорку. Може цей випадок сколихне населенням міста, яке звикло до щоденних злочинів, сильніше тим, що вчинили його просто ще діти: дівчина і хлопець, родинні обставини яких не могли навіть робити натяк на близькість кримінального середовища і можливість такого вчинку. Обоє із заможних родин, учні приватних шкіл, хлопець — член „бойскавтів" і вівтарної дружини — одним словом тут не грало ніякого значення соціяльне походження, колір шкіри чи жадоба гроша. Отже, яка причина спонукала їх вбити статечного підприємця двадцятьма ударами ножа? Чи може приклад жорстокого кримінального фільму, що оглядали вони коротко перед тим? Але що було безпосередньою причиною?

Таке питання ставлять собі всі, хто аналізує цей жахливий злочин як свідоцтво теперішніх днів та обставин в середовищі сьогоднішньої молоді. Бо знаємо добре з преси та телевізії, скільки таких випадків молодечих злочинів трапляється тепер, і то не лише у здемократизованій Америці, але також в Европі, а в тому і в нашій Україні. Крадіжі, напади, побиття стоять на порядку денному, часто оправдувані ужиттям алькоголю, наркотиків чи прикладами з телевізії. Ця остання має тепер великий вплив на молодь, що придивляється до усіх кримінальних фільмів, часто не відрізняючи, де гра, а де дійсність.

Але постійно, при усіх слушних закидах щодо шкідливого впливу телевізії на мораль, насувається питання: а де батьки? Чому вони не поставлять край на границі баченого? Тут, як звичайно, є оправдання, що теперішні матері, змушені обставинами життя, працюють і не мають часу ані сили впливати на виховний процес. В тому, отож, і лежить зло, хоча це тільки частина усіх тих лихих впливів та цілого способу життя, що так від'ємно діє на молодь. Виразно яскраво увипуклюється факт, що надмірна свобода, чи пак „демократія", можуть діяти ще шкідливіше, як надмірна строгість, і здається багато батьків згубили тепер ту „золоту середину", що критично необхідна для виховання молоді. Шкільний товариш Дафне Абделі, яка була співучасницею злочину в Центральному парку, розповідає, що, коли він смів бути у парку лише до десятої години вечора, вона мала свободу перебувати там довго вніч, серед „бомів" та інших випадкових „знайомих", попиваючи з ними пиво, а в день була „порядною" дитиною з доброго дому у приватній школі. Усі підкреслюють, що і вона і співтоваришщ злочину не мали доброго зв'язку зі своїми батьками. Може цей випадок і його підґрунтя стануть перестрогою для деяких із них і може також наші батьки візьмуть собі це до серця, бо це вже зовсім певно дзвінок у сусідні двері. І чи повернеться той давній, а так дуже потрібний запит у всіх гучномовцях: „Десята година, чи ви знаєте, де ваші діти?"

О-КА

Леонід Даєн*

Червона рута

Ця пісня народилася під щасливою зіркою. Ледве з'явившись на світ, вона стала шлягером. У блискучому виконанні відомих співаків і співачок її ледве не кожного дня передавали по радіо й телевізії. Численні прихильники популярної української пісні „Червона рута" виспівували її на вулицях Києва і Москви, Мінська і Ташкенту — в усіх куточках колишнього СССР. З'явилися художні колективи під назвою „Червона рута". Так зветься чарівна квітка, яку можна зустріти в заповідних місцях України. Більшість тих, кого полонила пісня, вважали її народною. І, певно, це було її найвищою оцінкою. Тільки небагато людей знали, що автор слів і музики — студент із буковинського міста Чернівці Володимир Івасюк.

Сталося так, що за журналістичним відрядженням я опинився в тих краях. Мені теж дуже подобалася романтична задушевна пісня. Вона немовби випромінювала світло юнацького кохання й чистих-пречистих вод карпатського гірського озера Синевир. І я вирішив познайомитися з автором. Володимир Івасюк був худорлявим скромним юнаком з натхненим і трошки нервовим, інколи страждальним обличчям. Ми зустрілись у нього вдома. Довго говорили про місце музики в його житті. Він показав мені сотні листів з усіх кінців країни. В них були щиросердечні слова захоплення „Червоною рутою" та вдячности авторові.

Звісно, можна і однією яскравою талановитою піснею ввійти в художню свідомість суспільства. Але мене не могло не цікавити, чи є у Івасюка нові твори.

— Послухайте, — сказав він і сів за фортепіян. — „Водограй".

Красива самобутня назва. Її можна уточнити словом грайливість, ігрища води. І музика була теж оригінальною, кольоритною. До речі, невдовзі і ця пісня, котру я в числі перших почув у дуже виразному авторському виконанні, також стала шлягером, а точніше — улюбленою піснею народу.

Потім ми довго блукали з Володимиром вечірніми вулицями Чернівців. Обмінювалися думками про музичну творчість, майбутнє. Час від часу він заглиблювався в себе. Мені здалося, що його невідступно хвилює якась думка.

Повернувшись до Києва, я вирішив написати нарис про непересічного самородка. Було цікаво почути думку про нього провідних композиторів України. Я розмовляв з найвідомішими майстрами музичної творчости — Платоном Майбородою, Олександром Білашем, Ігорем Шамо. І всі вони в один голос говорили про щедрий пісенний талант і великі перспективи Івасюка. Проте через кілька днів мені в редакцію подзвонив власний кореспондент нашої газети з Чернівців, з яким я напередодні поділився своїми враженнями про зустріч з Івасюком.

— В Чернівецькому обласному комітеті Комуністичної партії дізналися, що ви готуєте матеріял про Івасюка. Секретар обласного комітету з питань ідеології рішуче проти.

— Але чому? — не зрозумів я. — Вся країна співає пісню „Червона рута". А обласний комітет партії замість того, щоб пишатися молодим музикою, накладає вето на публікацію. Де логіка?

Спочатку наш кореспондент став натякати, що це не телефонічна розмова. Але після моїх прохань перейшов на тихий голос і пошепки повідомив про страшенну таємницю. Виявляється, що коли Володимир Івасюк був учнем чи то сьомої, чи то восьмої кляси, він із своїми ровесниками бавився на площі в рідному містечку Кіцмані. А на цій площі стояв пам'ятник „вождеві світового пролетаріяту" Володимирові Ленінові. І ось під час гри хтось із хлопчаків відбив кінчик носа Ленінові. Тут не було шкідницького задуму, лише необережність. Але окупант відчув у цій історії диверсійний крок, побачив у ній антикомуністичну акцію, та ще й із забарвленням „українського буржуазного націоналізму". І пильні охоронці ідеологічної стерильности терену влаштували політичне видовище. Незабаром зрозуміли, що не здобудеш особливих дивідендів і лаврів у клясовій боротьбі з неповнолітніми хлопчаками, і справу припинили. Проте нічогісінько не забули. Володимира після закінчення школи не прийняли в інститут. Послали на так зване трудове перевиховання в заводський колектив. І тільки через рік він вступив до інституту.

Вислухавши все це, я сказав кореспондентові, що справа давня, час би вже й забути її... Мені здавалося, що я його переконав.

Однак, наступного дня на ім'я головного редактора газети, де я працював економічним оглядачем, надійшла телетайпограма. Наш власний кореспондент у Чернівецькій області тепер уже цілком офіційно виклав думку обласного комітету Комуністичної партії про небажаність публікації моєї статті.

Так вона і не побачила світу.

Ця сумна історія наочно показує, яка жорстока політична цензура діяла в тоталітарній совєтській державі. Треба сказати, що офіційно існував спеціяльний комітет, численний апарат якого був покликаний не допустити проникнення державних і військових таємниць у засоби масової інформації. Однак практично він паралельно здійснював також функції політичного цензора і стежив, щоб у пресу, радіо і телевізію не пройшли матеріяли, які могли б кинути хоч найменшу тінь на мундир „першої в світі країни соціялізму". Та, як бачимо, крім офіційного державного комітету, ще існувала справжня цензура чиновників партійного апарату. І вона була найжорстокішою.

Більше з Івасюком я не зустрічався. Знаю, що він згодом переїхав до Львова, вчився там у консерваторії. Написав чимало нових талановитих пісень. Пішов із життя ще зовсім молодим при загадкових і не до кінця з'ясованих обставинах. Офіційна версія була така: він ...покінчив життя самогубством. В останню путь талановитого творця прегарних пісень проводжали десятки тисяч львов'ян. Прощання з Івасюком стало викликом окупаційному режимові.

Невдовзі настали часи, коли не тільки відбиття кінчика носа, а й усунення з постументів усієї постаті „вождя пролетаріяту всіх країн" перестало вважатися злочином...

А пісенні фестивалі в Україні й донині називаються „Червоною рутою".

* *Автор — колишній співробітник газет „Вечірній Київ" і „Демократична Україна", член Спілки Письменників України, автор кільканадцяти книг поезії і прози. Від трьох років проживає в ЗСА.*

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ повідомили у середу, 28-го травня, що до лікарні через дошкульний біль в грудях потрапив Боб Дайлен, відомий в цілому світі американський співак любовно-тужливих і протестаційних пісень 1960-их років. Згідно з інформацією, Б. Дайлена хворобу названо гістоплазмозою — інфекцією „котра створює пухлину мішечка, що окружує серце“ та з уваги на це відкликано европейську туру співака, що мала розпочатися 1-го червня, у місті Корк в Ірляндії.

Концепція...

(Закінчення зі стор. 2)

ся і „рятувати...”

Якщо йдеться про національні пріоритети Російської федерації, зокрема в ділянці оборони країни, то публікація заявляє: що „Світове суспільство... повинно визнати за Російською федерацією право на впливи в ближчому заграниччю, подібно як Росія числиться із пріоритетними правами інших країн, наприклад з інтересами ЗСА в Латинській Америці”.

Чимало місця в цій книзі присвячується потанням НАТО, питанням „близького заграниччя” і безпеки. Російські експерти підкреслюють, що розподіл збройних сил Совєтського Союзу поміж Росією, Україною й Білоруссю витворив „нарушення” воєнного паритету в Центральній і Східній Европі. Згадують і про „бойову силу України”, „найбільшу, крім Росії, в Европі”. Проте, на ближчу перспективу Росія не передбачає виникнення кризової ситуації у російсько-українських відносинах, хоч розподіл Чорноморської фльоти може привести до різкого підсилення турецьких збройних сил в Чорноморському басейні.

В цьому документі представники цивільної і військової еліти Росії не визнають факту, що Совєтський Союз розпався з причини так своєї паталогічної „бази”, як й „суперструктури”, а не лише через „антисовєтизм найсильніших держав світу”, як це вони твердять.

Цей документ, на жаль, служить доказом того, що російська еліта залишилася закостенілою у її катастрофальному минулому мисленні, не виявляє поступу в думках російського політикуму щодо змін, які зайшли в періоді після холодної війни у світі. Макіявельське бачення світу росіян не дозволяє їм увійти в світове коло держав доброзичливим членом, співсуспільником, натомість примушує їх добачувати в усьому постійний процес змагання за зверхнє домінування, за безкомпромісову і необмежену гегемонність.

Російська еліта вважає ЗСА не лише своїм суперником, ба своїм ворогом, бо Америка під цю пору є єдиною силою, яка стоїть на заваді зформуванню росіянами нової російської великодержави в постсовєтському просторі. Реакційна російська еліта є загрозливою для України, бо підсилює лівий політичний спектр України. Україна мусить вирватись з-під впливів російської орбіти постсовєтського простору, якщо наша державність має міцно закріпитися.

Театр...

(Закінчення зі стор. 1)

ви почували себе впевнено, вони сподівалися, що їх роботу буде належним чином оцінено. Так воно і сталося.

А тим часом до присутніх звернувся Орест Бараник — віцепрезидент Відділу УККА. Він сказав:

— Ми дуже раді, що до Америки приїхав зі Львова один з найкращих театрів України, який носить ім'я славетної Марії Заньковецької. Без перебільшення скажу: ми горді тим, що заньківчани почали своє гастрольне турне саме в Чикаґо, місті, в якому мешкає одна з найбільших українських громад Америки.

А тепер запрошую до слова художнього керівника театру Федора Стригуна.

— Дорогі наші земляки, — такими словами почав свій виступ гість. — Дякуючи зусиллям українських громадських організацій Америки, адміністрації Львова, Міністерства Культури, американської амбасади в Києві, а також Катерини Немири при патронаті УККА, ми отримали можливість зустрітися з чикаґською громадою і показати одну з наших вистав.

Ми довго ламали голови над тим, які п'єси показати вам і зійшлися на думці, що запропонуємо виставу Ярослава Барнича „Шаріка”. Ви можете запитати, чому саме зробили такий вибір? Охоче відповім. „Шаріка” це — романтична оперета, яку вперше ми показали львівським глядачам ще у грудні 1995 року. Зазначу, що на прем'єру приїхала дочка Ярослава Барнича Ірина Дубас, яка нині мешкає в Клівленді.

Принагідно згадати, що цю оперету ставили ще до і під час минулої війни. Одна з вистав йшла в Станиславові в 1943 році і саме там сталася трагічна подія, яка надовго запам'яталася. Можливо, в цій залі є люди, які були свідками кривавої розправи фашистів.

Коротко розповім, що саме сталося в той вечір. Коли йшла друга дія оперети, у театр прибув загін ґестапівців, якому було наказано заарештувати присутніх на виставі. Один із запроданців повідомив фашистів, що в залі зібрався увесь склад проводу ОУН. Майже 100 чоловік було кинуто до гітлерівської катівні. Незабаром відбувся суд, 49 з них німці розстріляли. Така сумна історія, пов'язана з цією виставою.

Далі промовець не без гордости підкреслив, що „Шаріку” вже показано понад 150 разів і кожного разу в залі повно глядачів. Тепер театр працює ще над однією оперетою того ж автора, називається вона „Гуцулка Ксеня”, передбачається, що її прем'єра відбудеться в липні.

— А тепер, — сказав на закінчення свого виступу Ф. Стригун, — перенесімося у світ музики, життя січових стрільців, які були не тільки мужніми, завзятими, але і високодуховними людьми.

І почалася вистава, яка з перших хвилин захопила глядачів. Вони раділи чудовими голосами акторів, їх майстерним виконанням танців, а їх було багато і не тільки українських, але і мадярських, адже сюжет оперети включає події, які відбувалися на території, де проживає сусідній з українцями народ.

Принагідно слід зазначити, що поруч з корифеями театру успішно справлялися із своїми завданнями і молоді виконавці, які в більшості є студентами акторського факультету, створеного при Львівській консерваторії.

Під час антракту я попросив кількох глядачів поділитися своїми враженнями. Найперше я звернувся до Зиновія Туркала, який родом з України, інженер за фахом, брав участь у будівництві атомних електричних станцій в Америці. У відповідь на моє питання він сказав:

— Я закоханий в українську культуру, можу сказати, що знаю її, у всякому випадку не пропускаю жодного виступу мистців, які приїздять до Америки. Але в переважній більшості то були одинокі виконавці, а мені, як і багатьом членам нашої громади, хотілося побачити не фраґменти з якоїсь п'єси, а цілу виставу. І нарешті дочекалися: до нас приїхали заньківчани. І хоча я не театральний критик, але можу сказати: молоді львів'яни, вони порадували нас високими зразками театрального мистецтва.

Поруч я помітив стару знайому Анну Кузик. Вона очолює 12-ий Відділ Українського Золотого Хреста, який багато корисного робить для надання допомоги Україні.

— Якої я думки про цю виставу? — повторила А. Кузик моє запитання. — Повинна сказати, що цю оперету я бачу другий раз. Під час минулої війни я перебувала з батьками в одному з німецьких таборів. По сусідству з нами жила родина Ярослава Барнича, а його дочка Ірина була моєю подружкою. Десь в 1947, або навіть в 1948 році, точно не пригадаю, Ірина запросила мене на виставу, яку написав її батько. Тоді я вперше познайомилася із „Шарікою”. І сьогодні з такою ж насолодою сприймала цю виставу, як і піввіку тому. Якби Ярослав Барнич міг побачити свою оперету у виконанні заньківчан, то не сумніваюсь, що він був би задоволений їх грою.

Я вже збирався повертатися до залі, коли побачив групу жінок, які по-англійськи вели мову про те, хто з акторів най-більше їм сподобався. Вирішив підійти до них і довідатися, кому ж з виконавців вони віддали перевагу. Та виявилося, що вони американки і українською мовою не володіють. — Тоді дозвольте запитати: з якою метою ви прийшли на цю виставу? — звернувся я до них. — Так, питання цілком слушне, — відповіла одна з жінок і продовжила, — є на світі мова, яка зрозуміла всім, маю на увазі мову музики і співу. А окрім того знаємо, що українці обдаровані музичними здібностями і їх пісні за мелодійністю не поступаються італійським. Для вашого відома на виставу прийшло чимало американців, які, як і ми, є прихильниками і любителями українського мистецтва.

Пролунав третій дзвінок, і я змушений був перервати цікаву бесіду з американками.

І знову закрутилися дівчатка у веселому вихорі танку, задзвеніли молоді голоси. Шаріка і січовий стрілець повідомили про те, що вони закохані і хочуть побратися. Батько дівчини врешті-решт погоджується з вибором доньки і звучить фінальна музика. Всі глядачі, стоячи, довго аплодують львівським мистцям за справжню насолоду, яку вони одержали від вистави.

Почуття всіх глядачів висловив генеральний консул України в Чикаґо Віктор Кирик, який, звертаючись до заньківчан, сказав:

— Дорогі львів'яни! Щиро дякуємо вам за цей чудовий вечір, за насолоду, за справжнє мистецтво. Пригадайте: я обіцяв вам, що на вас чекає ґрандіозний успіх, радий, що не помилився, ви самі відчули, що перша вистава на американській землі пройшла блискуче.

Бажаємо успішних ґастролей і чекатимемо вас 11-го червня, коли повернетесь до нашого міста і ми матимемо змогу побачити у вашому виконанні безсмертну „Наталку Полтавку”.

Отже, до побачення, дорогі друзі!

Обезлюдніла заля, актори швидко переодяглися і зайняли місця в автобусі, який повіз їх до Клівленду, куди прибули вранці. А ввечері знову грали, цього разу „Наталку Полтавку”.

Перед тим, як відправити цей репортаж до редакції, я зв'язався телефоном з Катериною Немирою, яка супроводжує театральний колектив у поїздці по Америці, і попросив сказати кілька слів про те, як була прийнята вистава українською громадою Клівленду.

— Важко підібрати слова, щоб передати враження, яке справили заньківчани. Такого успіху ще не мав жоден театр. Вистава перетворилася у справжнє свято української пісні і танку.

Після короткого відпочинку заньківчани продовжать свої виступи, вони покажуть вистави у Рочестері, Бінґемтоні, Філядельфії, Нюарку, Йонкерсі, Бостоні, Гемйстеді, Дітройті, С. Бавнд Бруку.

Початок вдалий, а це запорука того, що в цілому вони пройдуть успішно.

Українських дітей — до українських літніх таборів!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що у містечку Берфурт — Німеччина, по тяжкій недузі 23-го травня 1997 р. на 80-му році багатотрудивого життя відійшов у Божу вічність

СВ. П.
д-р філології
ОЛЕКСА ГОРБАЧ

довголітній дійсний член Філологічної секції НТШ, професор в Ґеттінґенському, Марбурґському університетах і УВУ, провідний філолог і діялектолог славістики, автор багатьох наукових праць і старшина Першої Української Дивізії „Галичина“.

Дружині покійного д-р Анні-Галі, дочкам Катерині і Марині та синові Маркові складаємо глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА НТШ

Філядельфійська Округа СУА влаштувала конференції екології і зв'язків

В суботу, 19-го квітня ц. р., відбулися у Філядельфії дві конференції: екології і зв'язків. Господарем була Округа Союзу Українок Америки.

Конференції відкрила голова Округи Марія Раковська. Вступ до конференції екології „Цілі і напрямні екологічної референтури" дала Марта Яросевич, консультант Світового банку в проєктах Східньої Европи у справах гідрології та геології. Прелеґентка говорила про занечищення довкілля в Україні і проєкти, які там переводяться для поліпшення цієї тяжкої ситуації. Виступ був ілюстрований прозірками.

Про „Льокальні справи екології і вплив на здоров'я" говорила Надя Шалюта із Джонс Гопкінс університету, школи громадського здоров'я. Вона показувала прозірки і розповідала про занечищення довкілля на місцях нашого поселення в Америці. Тереса Стасюк з правничої школи Мерилендського університету представила „Вплив Чорнобиля в ґльобальній перспективі". Вона закликала ставати активними членами екології, інформувати всіх про наслідки, які принесла чорнобильська трагедія не лише Україні, але цілому світові.

Катя Масник з Торонтонського університету порушила „Ґльобальні й льокалы справи жіночого здоров'я". Вона зосередилася на справі здоров'я жінок, охороні матерей і дітей в Україні. Там, на жаль, ця ділянка ще дуже занедбана.

Після перекуски-полуденку відбулася конференція зв'язків. Модератором конференції була Ірина Куровицька, заступниця голови СУА для справ зв'язків. Надія МекКоннелл, президент Фонду „Україна — ЗСА", говорила про зв'язки з федеральним Урядом і приватним сектором. Ми маємо можливості й повинні впливати на наших державних та льокальних представників американського Уряду обстоювати справи України. Христина Хомин-Іжак, референтка зв'язків Округи Філядельфії, підкреслила важливість льокальних і стейтових зв'язків. Вона виготовила для голови кожного відділу інформативну течку з адресарем часописів, радіоавдицій, українських організацій, церков, стейтових представників, термінології СУА, вказівки і мапу, як заїхати до УОКЦентру і домівки СУА і т. п. Цими інформаціями відділи можуть користуватися у їхній праці.

Марта Пеленська, референтка екології Округи Філядельфія, розказала про інтернет і представила величезні можливості передачі відомостей на інтернеті, наприклад, справлення злих інформацій про Україну.

Присутня на конференції голова СУА Анна Кравчук сказала, що ми є дуже добре репрезентовані на міжнародному форумі. Інтернет допоможе нам багато у зв'язках. До речі, 24-та Конвенція СУА і 70-ліття СУА вже є на інтернеті.

Модератором панелю „Деґрадація довкілля і вплив на фізично-психічне здоров'я людини" була І. Куровицька. Дуже інформативні доповіді дали панелістки: д-р Сорош Рошан — гінеколог, президент Міжнародної мережі в справах здоров'я, репрезентант Міжнародної ради жінок ЮНІСЕФ, д-р Христина Дурбак — психоаналіст і психотерапіст, президент Світової інформаційної передачі організації, яка має консультативний статус в ООН, і Марта Яросевич.

Екологія — це для нас нова ділянка. Довкілля, особливо занечищене довкілля, має великий вплив на здоров'я людини. Для добра наших дітей і внуків ми подинні старатися дбати про наше довкілля, харчування і позбуватися непотрібних звичок, які мають неґативний вплив на наше життя.

Анна Максимович

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ІРАНУ в своєму першому публічному виступі підкреслив, що ЗСА є винними у ворожій атмосфері та браку взаємовідносин. А в четвер, 29-го травня, іранська щоденна газета „Тегран Таймс" закликає ЗСА звільнити заморожене в Америці іранське майно, як доказ позитивного жесту та передумови до поліпшення взаємовідносин. У 1979 році ЗСА заморозили більйони долярів іранського майна в американських банках, після того, як іранські войовничі студенти в листопаді того року напали на американську амбасаду в Теграні та полонили всіх її працівників і тримали їх у психічному напруженні невідомого майбутнього впродовж 444-ох днів.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

ботов, Едуард Павленко і О. Ткаченко.

Ще одну заяву розповсюдила в парляменті група "Реформи". В ній нагадується, що 13-го травня був депутатський запит від 43 депутатів до Президента України Леоніда Кучми про усунення Григорія Ворсінова з посту генерального прокурора України за грубе порушення законів і Конституції України та фальшування справи проти депутата Григорія Омельченка.

Під час голосування парляментська більшість цей запит тоді не підтримала, тому група "Реформи" детальніше інформує, які саме дії генерального прокурора вони вважають незаконними.

Наприклад, у поданні генерального прокурора не названо конкретних вчинків Григорія Омельченка, які мали б злочинний характер. Натомість Г. Ворсінов у ряді випадків приписує Г. Омельченкові участь у подіях, до яких він непричетний. Г. Ворсінов намагається застосувати до Г. Омельченка нечинне на момент подій положення Кримінального кодексу, чим порушує статтю 58 Конституції Укртаїни і статтю 6 Кримінального кодексу України. З метою введення в оману, генеральний прокурор неодноразово наводить у поданні неправдиві дані, що кваліфікується як підлог. Все подання безпрецедентно неграмотне юридично. Його положення юридично абсурдні, що свідчить про низький фаховий рівень самого генерального прокурора, незнання ним елементарних положень Конституції і законів України. Це і привело до порушення ним цілої низки конституційних норм і законів.

У зв'язку з перечисленим вище, група "Реформи" наполягає на негайному звільненні Г. Ворсінова зі свого посту. Заяву підписав керівник парляментської групи "Реформи" Сергій Соболєв.

FREEDOM PLAN	
Belarus Israel Russia	69¢
Armenia Azerbaijan Georgia Kyrgyzstan Tajikistan Turkmenistan Uzbekistan	96¢
Estonia Latvia Lithuania	79¢
Kazakhstan	99¢
Moldova	85¢
Freedom Plan rates are good 24 hours a day, 7 days a week	